

Instaptoets als screeningsinstrument?

Heel algemeen gesteld kiezen wij in deze remedial teaching map niet voor screeningstoetsen. Het doel van screening is snel een breed overzicht te krijgen van de vaardigheden van leerlingen. Er wordt dan heel globaal getoetst en de scores worden met normen of criteria vergeleken.

In onze aanpak staat de procesbenadering centraal. Dat wil zeggen dat niet de (kwantitatieve) score het belangrijkste is, maar waarom een leerling het goed of fout doet en hoe hij het gedaan heeft. Het werk van de leerling is bij ons de voornaamste indicatie dat bepaalde onderdelen niet of gedeeltelijk niet beheerst worden.

Voordelen van Instaptoetsen

De Instaptoetsen zijn zeer uitgebreid samengesteld, waardoor:

- de beheersing van een uitvallend subdomein goed in beeld gebracht kan worden,
- meerdere onderdelen (eventueel los van elkaar) getoetst kunnen worden,
- voorkomen kan worden dat de afname van al deze toetsen als screening te veel tijd gaat vergen,
- het duidelijk zal zijn dat eenzelfde score door zoveel verschillende fouten verkregen kan worden, dat het vergelijken van scores,
- en daarmee van normeringen eigenlijk niet zinvol is,
- per subdomein een absolute score (bijv. 60% beheersingscore) aan te geven is.

Verder zijn de in deze map opgenomen Instaptoetsen volgens een toenemende moeilijkheidsgraad samengesteld. Dit om goed te traceren tot hoever een leerling de vaardigheden beheerst en waar hij het laat afweten. Door de opbouw is het mogelijk verdere procesdiagnostiek te doen en adviezen voor hulp te geven (hetgeen in de map ook steeds gebeurt).

Afname op maat

Met de Instaptoetsen kunt u zien of de leerling inderdaad de problemen heeft die u naar aanleiding van de signalering of ander werk van de leerling veronderstelt. In het uitrekenen van lineaire vergelijkingen blijkt een leerling bijvoorbeeld wel een juiste aanpak te hebben, maar de antwoorden kloppen toch vaak niet. U kunt zich dan afvragen of deze leerling moeite heeft met basale rekenvaardigheden. Om na te gaan of uw veronderstelling klopt, kunt u de eerste vier subdomeinen uit Instaptoets G1103 of de eerste drie subdomeinen uit Instaptoets G2103 gebruiken. In ieder geval heeft het niet zoveel zin de Instaptoetsen door de hele klas te laten maken.

Eén onderdeel toetsen

Het is niet raadzaam lukraak enkele opgaven uit de Instaptoetsen bij elkaar te zetten om een korte toets samen te stellen die in weinig tijd is af te nemen. Immers de toets heeft een bepaalde opbouw. Wel kunt u uit de toets relevante opgaven bij een specifiek probleem halen om dat onderdeel te toetsen. Bijvoorbeeld fouten met de nul, of fouten in de bewerkingsvolgorde. Deze opgaven kunt u selecteren aan de hand van

de verantwoording van de toetsopgaven waarin een beschrijving wordt gegeven van de benodigde vaardigheden en componentvaardigheden voor het oplossen van de opgave.

Instaptoetsen in z'n geheel afnemen

Als u de Instaptoets(en) in zijn geheel afneemt (individueel of in de groep), kunt u een bruikbaar overzicht maken van wat al dan niet beheerst wordt (zie het registratieformulier G1106). U moet dan bij elke Instaptoets de subdomeinen apart scoren. Per subdomein bepaalt u of de 60% score gehaald wordt (of als u heel zeker van de zaak wilt zijn, houdt u een 75% of 80% beheersingscore aan). Zo krijgt u per leerling een overzicht van de onderdelen die zorg vragen.

Niveau van de toets(en)

De opbouw van eenvoudig naar complex hebben we niet alleen binnen elke toets aangebracht, ook de toetsen zelf klimmen op in moeilijkheidsgraad. Dat is de reden dat de Instaptoets G1103 (domein 1) heel basaal is. De ervaring heeft overigens geleerd dat die toets niet te gemakkelijk is: een aantal leerlingen uit groep 8 van de basisschool en uit brugklassen van het vmbo, van het svo en zelfs van het vmbo/mavo hebben daar op onderdelen moeite mee. Mocht u weinig uitval constateren, dan beheersen de meeste leerlingen de gevraagde vaardigheden.

Bestaande screeningstoetsen

Wilt u toch een snelle, globale screening uitvoeren waarbij u alleen kwantitatieve gegevens krijgt, dan blijven er een paar mogelijkheden over. U kunt de Cito-eindtoets basisonderwijs nemen, of de rekentoetsen uit het Cito-leerlingvolgsysteem voor groep 7 en 8.

Zie ook Janssens, H. *Screeningsalmanak*, Uitgeverij Betelgeuze, 2014

Wij beogen met de Instaptoetsen echter in het bijzonder een individuele afname bij leerlingen met via hun werk reeds gesignaleerde rekenproblemen, op grond waarvan aansluitende procesdiagnostiek en orthodidactische hulp uitgevoerd kunnen worden.